

Ang Grandstand sa Siaton

Sentro sa Krisis sa Kababayen- an tukuron

Tukuron ang Sentro alang sa Krisis sa Kababayen-an o Women's Crisis Center aron sa pagtubag sa nagkadaghang hitabo sa pagdagmal sa kababayen-an ug kabataan sulod sa panimalay sa Negros Oriental.

Ang Sentro maoy tubag sa probinsya sa usa sa mga dagkong problema sa pagpayuhot sa tawo ug sa pagdagmal sa mga kababayen-an ug kabataan, labi na sa kakulang sa mga kasangkapan aron maandam ug mapaneguro ang mga biktima sa pagpasaka og sumbong.

Namatikdan nga ang mga biktima kasagaran mawad-ag gana pagpangita og hustisya kay sige silang magbalikbalik sa korte nga walay kaabtan.

Sa pagtukod sa sentro, ang gobernador miingon nga ang mga biktima dili na makaagum sa kabug-at ug hulga gikan sa mga nagdagmal tungod kay ang sentro usa ka luwas nga kapasilongan nila.

“Kining duha ka andana

Suspetsadong nagkupot og shabu gisikop

Nasikop sa kapolisan sa Siaton ang usa ka suspetsadong nagkupot og shabu nga giilang si Grant Celestine Badon Ragpa, taga-Brgy.1 didto sa Brgy. Maloh mga ala una ang takna sa buntag, Enero 9, 2016.

Nakuha gikan kang Ragpa ang duha ka pakiti

nga sentro makapapuyo sa mga babaye ug mga bata nga giabusahan ug mga biktima sa pagpayuhot sa tawo ug hatagan usab sila ug pagtambag ug tudloan og mga kahanas sa panginabuhì ug pagkinabuhì aron sila makabarog sa ilang kaugalingon,” miingon si

nga plastic nga may sulod nga gituhuang shabu. Nakuha usab ang P500, usa ka rolyo ug pinaksi nga aluminum foil ug cellphone nga Myphone, kolor puti.

Si Ragpa kasamtang anaa sa estasyon sa kapulisan sa Siaton samtang gihulat ang resulta sa laboratory una siya dad-on sa Dumaguete.

Gobernador Roel Degamo.

Ubos sa Republic Act 9262, ang lokal nga pangagamhahan gimandoan sa paghatag sa mga kababayen-an ug kabataan nga giabusahan og kapasilongan, pagpanambag, programa sa pagpasiuli, ug hinabang sa panginabuhì.

Gibuhat ang paglista ni hepe Alvin Futralan ug mitistigo sila si Maloh Kapitan Arnulfo R. Bon ug konsehal Felix Bon Rapada. Ang misikop ni Ragpa mao sila si SPO1 Nino Noynay, PO3 Ricky Kinkito, PO3 Sherwin Laenggo, PO2 Erwin Tubat, PO3 Raymon Kiki ug PO2 Herman Palispis.

Ang Provincial Commission of Women, Visayan Forum Foundation Inc. (VFFI), G-Wave (Gender Watch on Violence against Exploitation) ug ubang lokal ug nasudnong mga ahensya mao karon ang nagtutok aron makumpleto ang maong sentro. (PIA)

EDITORIAL

Bag-ong Tuig, Bag-ong Paglaum

Ang bulan sa Enero nagkahulugan sa daghang butang. Kausaban ug kalambuan kasagaran. Apan ang tumong usa lamang, ang kaayuhan sa tanan.

Kini ang hinungdan nga dunay gitawag og New Year's Resolution o kausaban nga ipatuman subay sa bag-ong tuig.

Apan unsa man gayud ang angayan nga usabon kun duna man, ilabi sa lungsod sa Siaton?

Ang pag-aninaw sa usag-usa sa responsabilidad ilabi na niining nagpadulong nga piniliay karong tuiga kinahanglan nga tagaan og pagtagad.

Bisan pa man sa daghan sa mga anunsyo sa radyo, sa telebisyon ug sa mga mantalaan labot sa mga kapasidad ug sa mga kasinatian sa mga kandidato, tingali nindot nga dili lamang kini ang himoong basihan sa katawhan. Hashasan og maayo kun kinsa gayud ang haum nga pilion aron makab-ot ang kausaban nga gilauman.

Laing butang nga angayan nga tan-awon mao ang kapasidad isip usa ka lungsuranon. Tingali mangutana ka sa imong kaugalingon, tarong ba ako nga molupyo sa Siaton? Sa pang-adlaw-adlaw nga panginabuhi, wala bay nasakitan og natumban? Kini ang mga butang nga angayan nga tutokan og hunahunaon.

Sa yanong lungsuranon, dako ang papel sa paghulma sa mahimong kalambuan sa usa ka lungsod. Kini ang hinungdan nga kinahanglan nga magpakabana ka.

Ang imong responsabilidad dako. Apan hinumdumi nga magsugod kini diha mismo sa imong panimalay. Tan-awa ug susiha ang imong kaugalingon kun ang mga kausaban nga imong giplanohan nga ipatuman mahimo ba nga sugdan na karon. Kay kining maong kausaban mokuyanap kini ngadto na sa kinatibuk-ang lungsud. Ang lihok sa usa dili mamahimong molig-on kun walay panaghiusa.

Bag-ong tuig, bag-ong paglaum. Kausaban nga gipangandoy, hinaut nga makab-ot.

Bukhad
Susan Monte de Ramos-Soldwisch

Kampanya

Nakapaugnok ang atong namat-an sa Enero 5. Kalit lang, sa kangitngit sa kagabhion - o sa kaadlawon - nakadayandayan dinha sa *bus terminal* ug sa *oval* ang karatula batok sa usa ka kandidato.

Gipahisama ang kandidato kang Ampatuan— ang gisinginlan nga nagmando sa pagpatay sa pamilya sa iyang kontra sa eleksyon, lakip ang mga taga-radyo, tv, ug peryodiko didto sa Mindanao. Nagpahimangno usab ang karatula sa mga law-ay ug ilegal nga buhaton unya dinhi kon modaog na kining gihinganlan nga kandidato.

Nagpadulong ang eleksyon ug nagbugnoay na ang mga kandidato. Ambot kon kinsa ang nanguna, o kon balos ra ba kining karatula? Apan kining matang sa bugno – daotanay, sabotahe, panghagit, panghulga, panghadlok - labihan ra ka personal. Layo ra kayo kini sa tumong sa pagkampanya kay wala nagahatag kanato og kasayuran kabahin sa ilang mga plata porma sa pagpalambo sa lungsod. Hinuon, ang estilo sa pagkampanya nagapadayag kon unsang klase sila sa tawo.

Atong ipakisayod sa tanan nga ang *KitangLungsuranon* walay gidapigan nga partido o kandidato. Ang pagdala sa demokratikong panggobyerno, ang pagpanalipod sa kinaiyahan, ug ang maayong kalidad sa atong pamuyo mao ang atong gitinguha. Kitang tanan ang may labot niini.

Estudyohan nato kon kinsa ang mga kandidatong nagrespetar sa balaod, wala naghingapin ang pagpakadato pa gayud, ug dili magdala og kagubot. Atong ipakisayod kanilang tanan nga panalipdan nato ang kaugmaon ug ang kalidad sa pagkinabuhi dinhing dapita. Kitang mga pumipili mismo dili motugot nga mahimong bastos, daotan, o kahadlok ang kampanya.

Ngano man kaha nga moagpas pagpalit sa atong pagsuporta o boto ang mga kandidato? Asa nila kuhaon aron mabawi ang kantidad nga magasto sa pagkampanya sa sulod sa tulo ka tuig nga paglingkod sa lungsod o probinsya?

Kitang Lungsuranon

Gimantala sa **KL Publishing**, Siaton, Neg. Or., Philippines,
Contact +63 927-144-5044 www.KitangSiatanon.com
TIN: 420-321-172-000; Permit number: 13-0450

Publisher

Susan Monte de Ramos- Soldwisch

Editor-in-Chief

Melita "Bing" Aguilar

Copy Editor

Mirzah V. Rodriguez

Tigbalita / Manunulat

Grace Arcellana
Eugene Jamandron

Zephanie Repollo
Deevi Coren Yap

Libreng... gikan sa panid 3

sa imong pagbuhat sa mga kausaban. Makadawat usab ikaw og tambal nga libre sama sa Losartan, Metoprolol, Amlodipine, ug Metformin kon kinahanglanon kini.

Matud ni Dr. Janette Loreto-Garin, Sekretarya sa DOH, kini ang paagi sa

pagpauswag sa kalawasan aron malikayan ang pagpahospital. Sa dili madugay, ang mga Health Center sa mga Barangay magasugod usab og Hypertensive and Diabetes Club. Samtang naghulat, adto sa Siaton District Hospital alang sa dugang nga kasayuran.

Padula sa Pasko

Ang Team Tasho/Dodong FC nahimong kampiyon sa gitawag nga "One Day Football Festival 7" o padula sa futbol sulod sa usa ka adlaw. Ang Padula sa Pasko gipahigayun niadtong Disyembre 27, 2015 sa Oval sa lungsod sa Siaton.

Gisalmotan kini sa mga batan-on sa Siaton. Ika-upat na nga nahimong nakampiyon ang Team Tasho.

Ang Team Tasho/Dodong FC (gikan sa wala): George Laurence DePablos, Junnel Clint Dael, Iggy Uy, Erickson Mama, Winston Macalipay, Brix Ege, ug Mark Mama. Wala sa hulagway sila si Justice Kitane ug Heinzyll Destura.

Libreng tambal sa HBP, diabetes

Ang Departamento sa Maayong Panglawas (DOH) mipahibalo nga ginaatiman ang tanang Pilipinong naghambin og sakit nga dili manakod sama sa taas nga presyon sa dugo (HBP) ug diabetes. Kini pinaagi sa pagtudlo og unsay maayong buhaton sama sa pagpaugnat sa kusog ug pagkontrol sa pagkaon; pagsubay sa kada usa sa iyahang lakaw; ug paghatag libreng tambal kon kini gikinahanglan sumala sa hunahuna sa doktor.

Ang HBP ug diabetes mapugngan kaayo kon mapamubo ang timbang sa tawo. Ang pagpaugnat sa kusog, ilabi na ang

paglakaw og pipila ka minuto o oras sa pipila ka adlaw sa usa ka semana, ug ang paglikay sa mga pagkaon nga nahibaloan na nga makadaot sa lawas, asegurado nga makapamubo sa HBP ug diabetes.

Dinhi sa Siaton, ang katawhan giawhag nga moadto sa Lamberto Macias Siaton District Hospital aron magpahiling. Dayon, maapil ikaw sa gitawag "Hypertension and Diabetes Club". Pinaagi niining kapunongan, makadawat ka og maayong impormasyon kabahin sa pagkontrol sa sakit, ug masoportahan ka *padayon sa panid 2*

59 sa NOR-SU-SC mipasar sa LET

Malampuson ang 59 ka mga tinun-an sa NOR-SU-Santa Catalina campus nga mipasar sa Licensure Examination for Teachers (LET) o examen aron sa paglisensya sa mga magtutudlo niadtong Septyembre 27, 2015. Usa sa mipasar mao si Ray Mark Tubato, kanhi manunulat o *reporter* sa Kitang Lungsuranon.

Sa elementary ang mga mipasar mao sila si Kinkito, Jason R.; Darias, Jose II; Ragay, Perry Joshua; Francisco, Johnel; Ragay, Kim; Quitay, John Lewis; Macahilos, Emmie; Llorente, Marjorie M.; Catubay, Gleceryl; Barredo, Maricel; Kitane, Charlene; Gaitera, Janice K.; Gerona, Wella Mae; Pajuelas, Nelly Mae; Cabel, Judy Ann; Quisay, Maribel; Kinilitan, Lougene; Pagon, Imie; Bangaysiso, Jenelyn; Kilakiga, Annalie; Siaboc, Rosebelle; Silva, Marites; Pajardo, Shiela Mae; Malicse, Sarah Jane; Gadiana, Niña Mae; Cabuga, Roselyn; Publico, Ivy; Tulabing, Sarah Jane; ug Kinol, Hazel Mae.

Sa sekundarya nga adunay *major* nga Social Studies, ang mipasar naglakip nila ni Borreros, Jimalyn E.; Chan, Jay Pee C.; Diaz, Jerwin K.; Gainsan, John Anthony F.; Gajilomo, Floyd Jimber O.; Gumadlas, Jelumiah; Kinkito, Dianah Cris K.; Mayono, Christine Jean T.; Petil, Fatima Kym M.; Quimosquimos, Jenniza S.; Zalun, Irene Jane F.; ug Tubato, Ray Mark C.

Sa sekundarya Mathematics: Gaitera, Jeson; Gaitera, Lary; Flores, Aileen Rose; Onggay, Karen; Serafin, John Lloyd; Palomar, Ruvelyn; Dizon, Ma. Rachel Mae; Pajuelas, Jeany; Morales, Christian; ug Pajunar, Agnes.

Sa nag-major sa Continuing Professional Education, ang mipasar mao sila si Villa, Jennifer M.; Baldomero, Stilian R.; Acon, Christy R.; Caba, Michael J.; Carillo, Madelfa R.; Ege, Anabelle L.; Dante, Sheila L.; Francisco, Donna D.; Grancapal, Micel B.; Janito, Allan B.; Janipin, Jumar M.; Mira, Jhoana; Monton, Aiza D.; Tinambacan, Ernly C.; ug Tubio, Rizabelle R.

Samtang, sa SPED ang mipasar mao sila si Villajos, Mary Grace G.; Villa, Jennifer M.; ug Baldomero, Stilian R.

Ang ALCOHOLICS ANONYMOUS
motabang kang bisan
kinsa nga gustong mobiya sa panginom.
Kini libre ug sekreto. Sultihimong higala o paryente aron sa pagtabang kanila.
Tawag sa 0918-365-0896 sa Cebuano, Tagalog, o English.

Karatedo Team sa Siaton kampiyon

Mapasalamaton si Jerome Abestano (pangulo sa karate) sa mga miembro sa Sanguniang Bayan, Siaton Tourism Office, ug sa lokal nga kagamhanan sa Siaton sa ilang kanunay nga pagsuporta sa Karatedo Team Siaton Negros Oriental nga nahimong kinatibuk-ang kampiyon atol sa ika- 39 nga DKA kon Do-Kyohan Karate Association, Anniversary Tournament nga gihimo sa Robinsons Place Dumaguete niadtong December 27-28, 2015.

Mga nagkalainlaing grupo gikan sa Dumaguete, Bohol, Cebu ug Siaton ang misalmot sa maong torneyo diin midaug usab isip ikadfuha ang COSCA Dumaguete, ikatulo ang DKA Duamguete, ikaupat ang Cebu ug ikalima ang

Bohol.

Ang mga atlet nga sakop sa Karatedo Team Siaton Negros Oriental naglakip nila ni Alf Kenneth Bunado, Karl Luis Santander, Jerow John Bayuna, Peter Patrick Gadingan, Jake Austero, Gwyneth Austral, John Gil Pantallano, David Marie Nicole Gadingan, El John Alipin, Radjimier Sakaran, Jason Amatorio, John Mark San Juan, Johnbert San Juan, Peter Raya, Robert Raya, Luigi Jalandoon, Zyrkxis Val Radoc, Joseph Kinkito, Hearthe Ragay, Jonald Pajuelas, Schumi Joy Jamosmos, Reycel Pajuelas, Joy Pamor, Aileen Taguan, Rhea Tuble, Rheamae Manatad, Jessabelle Ughoc, Chistina Alabado ug Johnmer Quilnet. Ang ilang mga coach mao sila si Jerome Abestano ug Alexes Sanoria.

Tubag Lungsuranon

Unsa ang imong gihimo atol sa pagsaulog sa bag-ong tuig?

Bisan layo sa pamilya tungod sa trabaho sa *abroad* dili gyud kalimtan ang pagtawag sa ilaha, ilabi na sa ingon ani na higayun simpleng *greet* sa atong pamilya ay makapawala ug kakapuy ug kamingaw ilabi na ug naa ka sa tunga sa lawud samtang gasaulog sa bag-ong tuig. ---**JAYSIE TAYKO, Ship Steward sa Chemical Tanker, AUSTRALIA**

Sa gadulong pa ang pasko, nanaygon na kami sa amung grupo sa Bgy. San Jose sa mga panimalay. Sadya kaayo mi kay sa kadaghan namo, na *feel* pud namo ang *essence* sa Pasko *which is to spread love to our fellow like in our ways*, na *share* namo *kini by rendering songs to them*. Sama sa naandan sa mga niaging mga tuig, ang amung kita o abot kay amo gipundok para maka *party* kami sa bag-ong tuig. Gisaulog namo ang bag-ong tuig sa pag *party* nga naay pa-contest ug klase klasing *games* ug sulod ani nga selebrasyon mao ang pagpanghatag namo sa mga *gifts* ug pagpakaon sa mga tawo nga nanglantaw isip pasalamat namo kanila. *For more than a decade* na namo kining gibuhat. *Finally, when the new year came*, mang-ugpot kami sama sa mga bata nga gusto pang mutubo ug maglipay kami para *whole year* pud ming madasigon ug malipayon. Ug labaw sa tanan, nagpasalamat kami sa Dios nga kanunay ga *guide* kanamo sa amung ipang buhat isip usa ka grupo. #goodvibes -**Jerald Gabo Pajulas, RN, Nurse-PSH-Cebu/The Balogo Carolers, Headmaster**

Nagpa-sounds ug nagpa-buto *with some of my friends* --**Melba Chiu sa CLLMMH**

Ga-alingasa. Pero dili mga pabuto ang gigamit, mga torotot hehehe. Tas bonding2, kaon2 kuyog sa ako *family* --**Trisha Chiong, 2nd yr. computerengineering, NORSU main campus**

...nag *pray* sa mga *blessing* nga niabot namo ug sa milabayng mga katuigan, nga ang Ginoo naga uban gihapon namo sa kanunay---**Dandoy Abayon, negosyante**

Ang Karatedo Team Siaton Negros Oriental nga nahimong kampiyon sa ika- 39 nga Do-Kyohan Karate Association, Anniversary Tournament nga gihimo sa Robinsons Place Dumaguete niadtong December 27-28, 2015.